

Lesbrief

Overal en ergens...

Arend van Dam & Alex de Wolf

IN HET BOEK STAAN 50 verhalen over Nederland. De verhalen zijn verdeeld over 12 provincies. Er is heel vaak een stukje historie in verwerkt, ook wordt er meestal vanuit het perspectief van een kind naar gekeken.

De verhalen zijn erg geschikt om voor te lezen. De kinderen kunnen ze zelf natuurlijk ook lezen. De indeling is zo dat ze los van elkaar gelezen kunnen worden.

Suggesties om met het boek aan de slag te gaan

Introductie

Hang de kaart op die bij het boek zit. Bespreek verschillende provincies met de klas. Waar ben je al eens geweest, wat zijn bijzondere plekken waarover je kan vertellen? Zijn er kinderen die een bepaald deel van Nederland kennen door vakanties?

Sta wat langer stil bij de eigen provincie. Wat weten zij te vertellen over speciale plekken en verhalen die bij de eigen provincie horen?

Schrijf alles op wat de kinderen noemen. Hang dat bij de kaart op.

Waar kom je oorspronkelijk vandaan?

Plak een kaart van Nederland op een prikbord. Geef ieder kind drie gekleurde strookjes papier en een paar spelden. Hiervan gaan ze vlaggetjes maken.

Er komen drie soorten vlaggetjes:

- Kleur 1.* een vlaggetje per kind met de eigen naam erop;
- Kleur 2.* twee vlaggetjes per kind met een andere kleur met daarop vader van ... en moeder van ...
- Kleur 3.* Vier vlaggetjes per kind voor de opa's en oma's

Nu mag ieder kind zijn vlaggetjes op de kaart prikken. Vlaggetje 1 op de plaats waar je zelf geboren bent; vlaggetje 2 op de plek waar je ouders vandaan komen; vlaggetje 3 waar je opa en oma vandaan komen.

Spreek ook een plek af waar het vlaggetje moet staan als Nederland niet het geboorteland is.

Nu kunnen groepjes kinderen aan de slag met het verwerken van de verzamelde informatie. Er kan een inventarisatie gedaan worden op verschillende manieren. Dat hangt af van de gegevens. Er kan een staafdiagram gemaakt worden per provincie, of er kan ook gekeken worden wie in dezelfde provincie is geboren en wie daarbuiten. Hierbij kunnen dan diverse groepen aan het werk omdat er natuurlijk ook naar de ouders en grootouders apart gekeken moet worden.

Maquette maken

Verzamel schoenendozen voor het maken van een maquette. De kinderen kunnen met een groepje een verhaal uit het boek kiezen wat ze gaan maken. Bijvoorbeeld een bollenveld, het planetarium, panorama Mesdag, een sluis, het Rietveld/Schröderhuis, een molen of iets anders wat met de verhalen te maken heeft.

Ze mogen plaatjes en informatie uit boeken of van internet verzamelen om te kijken naar details. Geef ze veel materiaal waarmee ze dingen kunnen maken, zodat ze van alles kunnen uitproberen. Kosteloos materiaal, papier, karton, papier-maché, verf, wol, stokjes, doppen, kurken. Geef tips voor bepaalde constructies maar laat ze vooral hun eigen creativiteit gebruiken om de maquette te maken.

Verder moet er bij de maquette een 'rondleiding' voorbereid worden. Deze rondleiding hoort bij de presentatie van de maquette. Het verhaal uit het boek mag er bij verteld worden, maar het is ook leuk als er meer informatie verzameld is via een andere weg.

Geef ieder groepje een moment waarop zij hun rondleiding door hun maquette presenteren aan de andere kinderen.

Eigen verhaal

Is er iets bijzonders te vertellen over de plaats waar jullie wonen? Vraag vooraf rond aan of er speciale verhalen zijn, dingen die te bezichtigen zijn, iets in het verleden of heden dat uniek is voor jullie plaats.

Probeer daar feiten over te verzamelen en bied die aan de kinderen aan. Geef hen nu de opdracht om daar een eigen verhaal van te maken met zoals de verhalen in het boek. Laat van een paar verschillende verhalen de eerste en laatste alinea horen en bespreek met de kinderen de opbouw van het verhaal.

Bijvoorbeeld: er is steeds een inleiding, een verhaal van een kind en een slotconclusie. Schrijf dit dan op het bord zodat kinderen dezelfde opbouw gebruiken.

Het verhaal kan met foto's en/of tekeningen geïllustreerd worden.

Toeristische informatie

Kies enkele verhalen uit het boek uit en kopieer die bladzijdes voor de kinderen. Laat ze een plek kiezen die ze graag willen uitwerken.

De opdracht voor de kinderen is : Maak er een aantrekkelijke folder van. Zó dat anderen er graag naartoe komen.

Denk er aan dat de mensen uit het hele land kunnen komen. Waar is het precies en hoe kan je er komen? Zorg voor een beschrijving over wat je kunt doen?, zijn er kosten aan verbonden?, hoe lang moet je voor het bezoek rekenen?, zijn er ook rondleidingen?, Is er een speciale doelgroep?, krijgen bepaalde mensen ook nog korting? allemaal dingen waaraan gedacht moet worden.

Als kinderen het al aan kunnen kan deze opdracht ook wellicht worden: Ontwerp een website waar mensen hun informatie vandaan kunnen halen.

Wijs op Reis spel

Geef alle kinderen een lege kaart van Nederland met daarin de provincie grenzen. Zie bijlage 1.

Knip alle kaartjes van de bijlage 2a, 2b, en 2c los en doe die in een bak. Ieder kind mag nu een eigen route plannen die door tenminste drie provincies gaat. De drie provincies moeten tegen elkaar aan liggen. De route wordt ingekleurd.

Nu pakt de leerkracht steeds een kaartje uit de bak en leest de vraag voor. Het antwoord op de vraag moet in de provincie opgeschreven worden. Gaat jouw route niet door de provincie waarover de vraag gaat, dan hoeft je het antwoord niet op te schrijven. (het mag natuurlijk wel!).

Heb je in elke provincie van je route een antwoord staan, dan roep je 'bestemming bereikt!'.

Nu kijkt de leerkracht of alle vragen goed zijn.

Extra uitdaging: Noem niet de provincie waarover de vraag gaat. De kinderen moeten zelf nadenken over welke provincie het gaat.

Bijlage 1

Bijlage 2a

Friesland Welk Waddeneiland werd meer dan 1000 jaar geleden door de Friezen ontdekt?	Friesland Hoe heet het grootste nog werkend stoomgemaal?	Friesland Wie maakte een planetarium aan het plafond in zijn huiskamer?
<i>Terschelling</i>	<i>Woudagemaal</i>	<i>Eise Eisinga</i>
Groningen Welk dorpje is genoemd naar een dier dat graag wil eten?	Groningen Waardoor werd Slochteren bekend?	Groningen In Groningen is een feest met de naam: A. Pistolen Paultje B. Bommen Berend C. Houten Harrie
<i>Hongerige wolf</i>	<i>Door de gasboringen</i>	<i>antwoord b</i>
Drenthe Waar is het meisje van Yde gevonden?	Drenthe Een praam is een ...?	Drenthe Ellert en Brammert waren twee weeskinderen die eigenlijk misschien wel prins en prinses waren. WAAR of NIET WAAR?
<i>Drouwen</i>	<i>Trekschuit om spullen mee te vervoeren</i>	<i>Niet waar!</i>
Overijssel In welke koek werden kruiden gedaan om lang te kunnen bewaren?	Overijssel Welk feest wordt in Borne gevierd?	Overijssel Waar staat de IJsseltoren?
<i>Deventer Koek</i>	<i>Pinksterbruidjes</i>	<i>Zwolle</i>

Bijlage 2b

Flevoland Meester Arnoldus Legebeke vraagt de regering geld voor de verhuizing van zijn plaatsgenoten. Waar woonde hij? <i>Schokland</i>	Flevoland Waardoor werd het zoute water in de Zuiderzee na 1932 zoet? <i>De bouw van de afsluitdijk</i>	Flevoland Hoeveel provincies had Nederland in 1930? <i>11</i>
Gelderland Het paleis Het Loo werd vroeger door de Fransen gebruikt als: A. ziekenhuis B. dierentuin C. museum <i>Antwoord A</i>	Gelderland Waarmee moest de molenaar in Zeddam de wind mee betalen? <i>2 zakken meel</i>	Gelderland Welke dieren lopen in het wild op de Hoge Veluwe? <i>Wilde zwijnen</i>
Utrecht Hoeveel treden heeft de Domtoren <i>465</i>	Utrecht Wat werd er bij Vreeswijk gebouwd, zodat boten door konden varen maar het hoge water werd tegengehouden? <i>De oude sluis</i>	Utrecht Welke kleuren zijn belangrijk in het Rietveld/Schröderhuis? <i>Zwart en wit</i>
Noord-Holland Welke vorm hadden de weilandjes in de nieuwe polder Beemster? <i>Vierkant</i>	Noord-Holland De stelling van Amsterdam had A. 9 B. 21 C. 42 forten in een grote cirkel <i>Antwoord C</i>	Noord-Holland Er werden in de gouden eeuw veel pakhuizen gebouwd. Hoe heette de plak waar de duurste huizen gebouwd werden? <i>De Gouden Bocht</i>

Bijlage 2c

Zuid-Holland Wat zie je veel bij de Kinderdijk? A. Dijken om op te spelen B. Poldermolens C. Kinderwinkels <i>Antwoord B</i>	Zuid-Holland Welke stad is gebouwd rondom meerdere havens? <i>Rotterdam</i>	Zuid-Holland Hoe heet het schilderij waar je midden in de duinen staat? <i>Panorama Mesdag</i>
Noord-Brabant Waarvoor heeft Anton Pieck heel veel getekend? <i>Het sprookjesbos in de Efteling</i>	Noord-Brabant Hoe heet de fabriek die ook een dorp, een muziekvereniging, koor en voetbalclub is? <i>Philips</i>	Noord-Brabant Welk vestingstadje heeft een wapen met een wiel? <i>Heusden</i>
Zeeland Hoe heet het werkeiland waar je de deltawerken kan bekijken? <i>Neeltje Jans</i>	Zeeland Wie zat er vroeger in de vuurtoren? <i>Vuurtorenwachter</i>	Zeeland Welk stadhuis heeft een lange rij stenen graven en gravinnen in de klokkentoren? <i>Stadhuis van Middelburg</i>
Limburg Welke landen kun je allemaal in één minuut bezoeken als je in Vaals staat? <i>Nederland, België en Duitsland</i>	Limburg Hoe lang zijn de gegraven gangen in de Sint- Pietersberg? <i>200 kilometer</i>	Limburg Wat werd er uit de Oranje Nassaumijn in Heerlen gehaald? <i>Steenkool</i>